

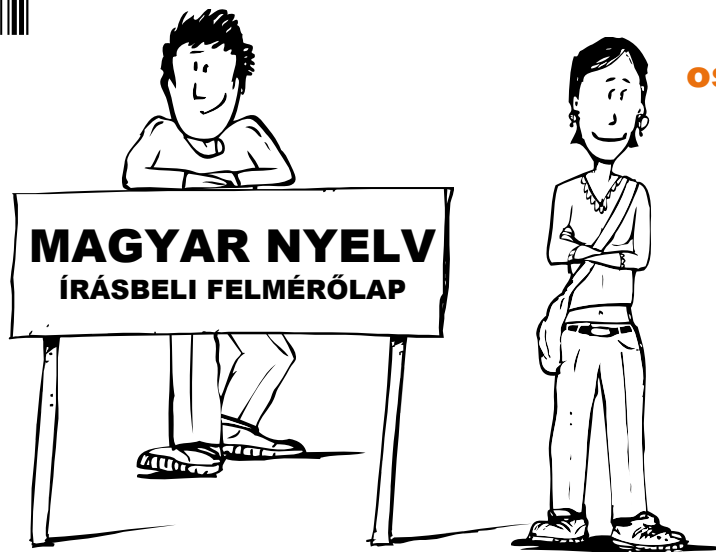

A tanuló kódszáma:

Državni izpitni center

N 2 5 1 1 3 1 3 1

9.
osztály

2025. március 24., hétfő / 60 perc

Engedélyezett segédeszközök: a tanuló által hozott kék vagy fekete töltőtoll vagy golyóstoll.

9. osztályos

ORSZÁGOS TUDÁSFELMÉRÉS

ÚTMUTATÓ A TANULÓNAK

Figyelmesen olvasd el ezt az útmutatót!

Kódszámodat ragaszd, illetve írd be a jobb felső sarokban levő keretbe!

Mielőtt a feladatok megoldásába kezdenél, óvatosan tépd ki a mellékletet, amelyen a szövegek találhatók!

Ezután figyelmesen olvasd el az egyes feladatok utasításait, és oldd meg a feladatokat!

Minden feladat esetében a választ az erre a célra kijelölt helyen írd a keretbe!

Írott betűkkel, olvashatóan írd, a helyesírási szabályoknak megfelelően!

Ha tévedtél, válaszodat húzd át, majd írd le a helyeset!

Az olvashatatlan válaszokat és a zavaros javításokat nulla ponttal értékeljük.

Ha valamelyik feladatot túl nehéznek találod, ne időzz sokat ott, inkább fogj hozzá a következő megoldásához!

Ha marad időd, a megoldatlan feladatokhoz később térj vissza!

Ha befejezted a munkát, még egyszer ellenőrizd a megoldásokat!

Bízzál önmagadban és képességeidben! Sok sikert kívánunk.

A felmérőlap terjedelme 16 oldal, ebből 1 üres.

1. szöveg

Kovács-Kozma Kitti tanácsadó szakpszichológussal az iskolai zaklatásokról beszélgettünk, amely az online térben is utolérheti a gyerekeket.

- Az iskolai zaklatás, illetve bullying ismétlődő, szándékos, tudatos és bántalmazó magatartást jelent. Ez lehet érzelmi, szóbeli és fizikai, de egyre gyakoribb az internetes zaklatás, azaz cyberbullying. Jól meghatározhatók a szereplői: a bántalmazó, az áldozat és a szemlélők. Utóbbiak nagyon fontosak, mert ha közülük csak egy is közbeavatkozik, akkor képes megszakítani a zaklatást.

– Milyen okai lehetnek a zaklatásnak? Kiből lesz az áldozat, és ki válik zaklatóvá?

– A zaklató nagyon gyakran maga is áldozat. A kutatások azt igazolják, hogy a bántalmazók többsége fiú. Ők olyan tekintélyelvű családból származnak, ahol nagyon merevek a szabályok és a korlátok, ugyanakkor a szankciók súlyosak. Az áldozatok többségénél is azonosítottak kockázati tényezőket, amelyek közősek bennük. Náluk gyakran megfigyeltek a háttérben önbizalom- és szeretethiányt, valamint fokozott kötődési vágyat.

– Mire figyeljen a szülő és a pedagógus?

– A tanár az osztályról készült szociometriával könnyen azonosíthatja a perifériára szorult egyéneket, illetve mindig fontos a gyerekeket a saját teljesítményükhöz viszonyítani. Mindig figyelmeztető jel, ha a gyermek iskolai teljesítménye romlik, vagy láthatóan magányos, szomorú és szorong. Otthon érdemes megnézni a szokásait, mert gyakran jelentkezhetnek jelek az evés, az alvás vagy a hangulati élet területein. Ezek is jelzik, ha valami nem stimmel.

– **Miért fontos, hogy ilyen esetben a tanár és a szülő együttműködjön?**

– A jó kapcsolat elengedhetetlen. Egyrészt a szülők és a pedagógusok minták a gyerekek számára, ezért a kiegyensúlyozott kapcsolattartás formái mintául szolgálnak nekik a társas kapcsolataik alakítása során. Azért is fontos, hogy a szülők és a pedagógusok megosszák az észrevételeiket egymással, mert az áldozatok sokszor igyekeznek titokban tartani a szerepüket, így csak másodlagos jegyekből tud a környezet következtetni arra, hogy valami nincs rendben. A felnőttek mindig vegyék komolyan a gyermekeket, és segítsenek neki.

– Milyen hatással van a zaklatás az áldozatra, a bántalmazóra, illetve a közösségre?

A bántalmazók célja gyakran a nagyobb népszerűség elérése, az áldozatoknak pedig a zaklatás folyamatos stresszhatást jelent. Gyakran jelentkeznek náluk pszichoszomatikus tünetek, mint például hasfájás, hasmenés és fejfájás. Emellett a bántalmazott gyerekek még visszahúzódnóbbá és szorongóbbá válhatnak, az iskolai közérzetük és a teljesítményük romlik. A zaklatási folyamat általában az egész osztályra hatással van, hiszen az osztálytársak alkotják a szemlélők csoportját. Emiatt ők maguk is szoronghatnak, és büntudatuk lehet.

2. szöveg

Az UNICEF háromszázmillió 13 és 15 év közötti diákot kérdezett meg a zaklatásról. Kiderült, hogy a felének volt már része iskolai erőszakban. A vizsgálat jelentése azt mutatja, hogy a tanintézményen belüli, diákok közötti agresszió része szinte minden gyermek életének, legyen szó szegény vagy gazdag országról. Magyarországon a diákok 51%-a válaszolta azt, hogy valamilyen módon részese volt az erőszaknak: vagy bántalmazták, vagy verekedett az elmúlt hónapokban. A környező országok – Ausztria (51%), Szlovákia (51%), Románia (54%) – adatai nem sokban térnek el a magyartól, egyedül Horvátország (41%) és Szlovénia (44%) emelkedik ki a mezőnyből. Összességében elmondható, hogy a legjobban a skandináv országok szerepeltek.

(A www.nool.hu, www.divany.hu nyomán. Kép forrása: yelon.hu. Letöltve: 2020. okt. 13-án.)

Kurta Niké – Tesi Dóra: Néma bohócok (részlet)

ZSÓFI (*benéz a szobába*) Fiúk, fél óra múlva lámpaoltás, reggeli nyolckor, ne késsetek, mert elfogy a lekváros zsömlé.

TOMI Fúj!

ATI Húst akarunk!

ZSÓFI Ebédre az lesz!

FIÚK (örjönqve) HÚÚÚS!

ZSÓFI (néveve csitítgatja őket) Örülök, hogy kiváló a hangulat, de ma este fogjátok vissza a hangerőt, mert Zsiga bácsinak pihennie kell. Ne kelljen öt percenként rátok nézni! És tudjátok a játék csak akkor játék...

MIND ... ha mindenkinek játék!

Zsófi elmosolyodik, elmegy.

MÁRK (*gonosz kacajt hallat*) Tökéletes időzítés! Az őrszem likvidálva! Attila, isten ostora, eljött a te időd!

ATI *(elővesz a hátizsákjából egy lepedőt, szellemet imitál, csapkod és ugrál)* HUUUUUU-
huuuuu! Na, milyen?

MÁRK Ettől biztosan be fog hugyozni.

ATI (nekiütközik az ágykeretnek) Csak szemet kell rá vágni.

TOMI (a nézőkhöz) Miért van az az érzésem, hogy ennek megint nem lesz jó vége?

MÁRK Tomika, szakvélemény?

TOMI Poén!

MÁRK Király! Atika, te előre mész a jelmezben, és elbújsz a bokorban a focipálya mögött! Én majd megmondom a többieknek, hogy ki hova álljon. Ha már mindenki felvette a pozícióját. Tomi, te visszamész Leviért, és odacsalsz. Oké?

ATI Oké, csináljuk!

Márk és Ati „hájfájvolnak”, Tomi felé fordulnak, hogy vele is kezezzenek, de ő nem reagál.

MÁRK Tomi?!

ATI Most mi baiod?

TOMI Ez baromság! Levi már attól frászt kap, ha hozzászólsz, minek ehhez jelmez?

ATI Na, mi van, berezeltél?

MÁRK Semmi kényszer, csak hát azt hittük, hogy egy csapat vagyunk.

TOMI Nem, nem, veletek akarok menni! Megcsinálom!

MÁRK Na, ez a mi Tomi bátyánk!

ATI El fogja bénázni! Maradj a többiekkel, majd én megcsinálom.

MÁRK Nem.

ATI De az sokkal parább lenne, ha én már egyből szellemként üldözném ki.

MÁRK Nem!

ATI De miért?

MÁRK Levit a focipályán ijesztjük meg!

ATI Vérfagyasztó szellem vagyok.

MÁRK Meg fognak hallani titeket.

ATI Ha meglát, totál lefagy, nem lesz ereje visítani.

MÁRK Azt mondtam, hogy nem!

TOMI *(a nézőknek)* Semmi értelme folytatni. Hiába nem tetszik valami, vagy lennének új ötleteid, nem számít. Mindig Márk dönt. A felnőttek világában bármit megmondhatsz bárkinek, szabadon választhatsz barátokat, nem számít más véleménye. Az én világom nem ilyen. Az osztályterem hatodikra olyan lett, mint egy középkori birodalom. Kiskirályság, aminek Márk az uralkodója. Pedig van, aki okosabb nála, vagy gyorsabb, viccesebb, vagy erősebb. Mégis mindenki Márknak engedelmeskedik. Én egyelőre az udvartartásához tartozom, és nem akarok csicska vagy jobbágy lenni. Ellenség meg még kevésbé. Ha ellenük fordulok, nem tudok nyerni. Elveszek, mint Levi.

(Forrás: szinhaz.net. Letöltve: 2020. október 13-án.)

N 2 5 1 1 3 1 3 1 0 5

I. RÉSZ

Az I. rész feladatai *Az online térbe is átköltözhet a gyermekek közötti erőszak* című szöveghez kapcsolódnak. Figyelmesen olvasd el a szöveget, majd oldd meg a feladatokat!

1. a) Pótold a megfelelő szavakat a mondatban!

Az 1. szöveg műfaja szerint _____, amelyben az újságíró _____ beszélget.
(Kivel?)

(1 pont)

1. b) Mi jellemző erre a műfajra? Karikázd be a két helyes válasz betűjelét!

- A A sajtóban jelenik meg vagy hangzik el.
B A helyszínről tudósít.
C Röviden beszámol egy eseményről.
D Párbeszédes forma jellemzi.

(1 pont)

2. Az újságíró 1. kérdésére adott válaszból írd ki az iskolai zaklatás négy fajtáját!

(1 pont)

3. Írd a két fogalom előtti vonalra a megfelelő jellemzők betűjelét! Minden betűjelet be kell írnod!

_____ áldozat	A többnyire fiúk
_____ bántalmazó	B szeretethiány
	C nagy kötődési igény
	D szabálytartó, merev családi nevelés
	E kevés önbizalom

(2 pont)

-

4. b) Miből tudja a szülő megállapítani, hogy a gyermekét bántalmazták?

5. Igazak vagy hamisak az alábbi állítások? Karikázd be az IGAZ-t vagy a HAMIS-t!

A bántalmazók jó része maga is zaklatás áldozata volt.

IGAZ

HAMIS

Az áldozatok többsége nyíltan segítségért fordul.

IGAZ

HAMIS

A zaklatás az osztálytársakra is nyomasztó hatással lehet.

IGAZ

HAMIS

(3 pont)

6. Figyeld meg jól a szövegben található plakátot, és írd le, milyen jel fejezi ki rajta a következő üzenetet: „Állítsuk meg az internetes zaklatást!”

(1 pont)

7. Magyarázd meg az alábbi mondat jelentését!

A diákok közötti agresszió része szinte minden gyermek életének, legyen szó szegény vagy gazdag országról.

(1 pont)

N 2 5 1 1 3 1 3 1 0 7

8. A Magyarországgal szomszédos országok közül melyikben van a legkevesebb, és melyikben a legtöbb iskolai erőszak? A 2. szöveg alapján írd a vonalakra a nevüket!

Legkevesebb az iskolai erőszak: _____

Legtöbb az iskolai erőszak: _____

(1 pont)

9. Mivel helyettesítenéd az újságíró harmadik kérdésére adott válasz utolsó mondatában az aláhúzottat? Írd a vonalra!

Ezek is jelzik, ha valami nem stimmel.

(1 pont)

10. Írd az alábbi szó elé a megfelelő jelentés betűjelét!

_____ kiközösítés

- A egy személy megkülönböztetése
- B valakinek a meg nem értése
- C egy személy kizárása valamely közösségből
- D valakinek rossz színben való feltüntetése

(1 pont)

11. Alkoss az *erőszak* összetett szó elő- és utótagjával egy-egy újabb, a mondatba illő összetett szót! (Az előtag lehet utótag is, az utótag pedig előtag.)

Egy regény megírásához gazdag _____ szükséges.

A nagybácsim kiváló _____ a robotika terén.

(2 pont)

Az osztályfőnök feladata, hogy éber _____ figyelje az osztály
tanulóit. (szem)

Ha megfélemlítést tapasztal, értesítse a szülőket és az iskola _____!
(vezetőség)

Fontos, hogy minden bizonyítékot őrizzen meg a _____.

(történetek)

Mindig figyeljünk arra, ha a gyermek iskolai teljesítménye romlik, vagy láthatóan magányos, szomorú, és szorong!

ALAPFOK

KÖZÉPFOK

FELSŐFOK

14. Pótold a mondatokban az oszt ige megfelelő igekötővel ellátott alakját! A felsorolt igekötők közül válasszál!

át, be, fel, ki, le, meg, vissza

Ha a fiatalok okosan _____ az idejüket, nem lógnak egész nap az interneten.

Az osztályfőnökünk tegnap egy brosúrát a zaklatásról.

(2 pont)

15. Írd le betűkkel a számjeggyel írt számnevet! A jel (%) helyett is a megfelelő szót írd!

54% _____

(1 pont)

16. Elemezd aláhúzással az alábbi mondatot!

A jó kapcsolat elengedhetetlen.

(3 pont)

17. a) Határozd meg az alábbi mellérendelő összetett mondat fajtáját! Karikázd be a helyes válasz betűjelét!

A zaklatási folyamat általában az egész osztályra hatással van, hiszen az osztálytársak alkotják a szemlélők csoportját.

- A kapcsolatos
- B ellentétes
- C következtető
- D magyarázó

(1 pont)

17. b) Folytasd a mellékmondatot megfelelő főmondattal! Vedd figyelembe a felkiáltójelet a mondat végén!

Ha bántalmazás tanúja vagy az osztályban, _____
_____ !

(1 pont)

A	B	C	D
2	1	2	1

[illegible]

II. RÉSZ

A II. rész feladatai a *Néma bohócok* című szöveghez kapcsolódnak.
Figyelmesen olvasd el a szöveget, majd oldd meg a feladatokat!

1. a) Kik a szöveg szerzői? Írd a nevüket a vonalra!

(1 pont)

1. b) Melyik regény ihlette őket a megírására? Írd a vonalra a címét!

(1 pont)

2. a) A szöveg lehetővé teszi a színpadi megjelenítést is. Melyik irodalmi műnemhez tartozik? Írd a vonalra!

(1 pont)

2. b) Miből derül ki, hogy a szöveg színpadi megjelenítésre is alkalmas? Írd a vonalra!

(1 pont)

3. Írd az alábbi vonalakra a cselekmény helyszínét és idejét (napszak)!

Helyszín: _____

Idő: _____

(1 pont)

N 2 5 1 1 3 1 3 1 1 2

(1 pont)

(1 pont)

(1 pont)

(1 pont)

(1 pont)

(1 pont)

6. c) Tomi szerint milyen a gyerekek világa a felnőttekéhez képest? Az utolsó bekezdés alapján válaszolj!

(1 pont)

7. Írd ki azt a hasonlatot az utolsó bekezdésből, amellyel Tomi az osztályban uralkodó viszonyokra utal!

(1 pont)

8. Melyik szóval helyettesítenéd az alábbi mondatokban az aláhúzott szót? Írd a vonalra!

Na, mi van, berezeltél? _____

Ei fogja bénázni! _____

(2 pont)

LAPOZZ!

- D regény

D Ady Endre

D 21. század

(1 pont)

10. Párbeszédés formában írd meg, hogyan csalogathatta el Tomi Levit az adott időben a megbeszélt helyre!

A	B	C	D
2	2	1	1

Tomi: _____

Levi: _____

Tomi: _____

Levi: _____

Tomi: _____

Levi: _____

Összpontszám: 60

Üres oldal